

LOJİSTİK DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİNE GÖRE ÜLKE SIRALAMALARI: FARKLI YÖNTEMLERİN SIRALAMA ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

COUNTRY RANKING ACCORDING TO LOGISTICS EVALUATION CRITERIA: THE EFFECT OF DIFFERENT METHODS ON THE RANKING

Aşkın ÖZDAĞOĞLU¹, Alptekin ULUTAŞ², Murat Kemal KELEŞ³

1. Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü, askin.ozdagoglu@deu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5299-0622>
2. Doç. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, aulutas@cumhuriyet.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-8130-1301>
3. Dr. Öğr. Üyesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Keçiözümlü Meslek Yüksekokulu, Ulaştırma Hizmetleri Bölümü, muratkeles@isparta.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0374-6839>

Öz

Dünya Bankası her iki yılda bir ülkelerin lojistik performansını altı kritere (gümrük işlemleri, altyapı, uluslararası taşımacılık, lojistik kalitesi ve yeterliliği, izlenebilirlik ve zamanlama unsurları) göre belirlemektedir. Bu çalışmanın amacı, Dünya Bankasının belirlemiş yayınlamış olduğu 2018 yılı raporunda yer alan 160 ülkenin lojistik performanslarının çok kriterli karar verme yöntemleri ile değerlendirilmesi ve bu değerlendirmelerin yöntemlerden ne kadar etkilendiğinin ortaya konulmasıdır. 160 ülkenin lojistik performansı, yedi farklı çok kriterli karar verme yöntemi ile değerlendirilmektedir. Yedi farklı çok kriterli karar verme yöntemiyle yapılan sıralamalar Borda Sayım yöntemiyle birleştirilmiştir. Her bir yöntemin uygulamasıyla elde edilen sıralamaların arasındaki ilişkiler de uygun istatistiklerle sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Lojistik Performansı, MAUT, TOPSIS, MOORA, MAIRCA, MABAC, WSM, Borda Kuralı.

Abstract

The World Bank determines the logistics performance of countries every two years according to six criteria (customs, infrastructure, international shipments, logistics quality and competence, tracking and tracing and, timeliness). The purpose of this study is to evaluate the logistics performances of 160 countries included in the 2018 report published by the World Bank, using multi criteria decision making methods, and to reveal how much these evaluations are affected by the methods. The logistics performance of 160 countries is evaluated using seven different multi criteria decision making methods. Rankings made with seven different multi criteria decision making method were combined with the Borda rule method. The relationships between the rankings obtained by the application of each method are also presented with appropriate statistics.

Keywords: Logistic Performance, MAUT, TOPSIS, MOORA, MAIRCA, MABAC, WSM, Borda Rule.

Makale Türü Article Type
Araştırma Makalesi Research Article

Başvuru Tarihi Application Date
11.04.2021 04.11.2021

Yayına Kabul Tarihi Admission Date
31.10.2021 10.31.2021

DOI

<https://doi.org/10.30798/makuiibf.913369>

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

The purpose of this study is to evaluate the logistics performance of 160 countries with seven different Multi-Criteria Decision Making (MCDM) method (MAUT, TOPSIS, MOORA, MAIRCA, MABAC, WSM, WPM) based on the scores in the 2018 report presented by the World Bank.

Research Questions

The research question in this study are as follows: If the same decision matrix is evaluated with different MCDM methods, what is the difference in the rankings?

Literature Review

There are studies in the literature in which MCDM methods are used to evaluate the logistics performance of countries. However, a literature performance evaluation study in which MAUT, TOPSIS, MOORA, MAIRCA, MABAC, WSM and WPM methods are used together has not been found in the literature.

Methodology

In this study, calculations were made using MAUT, TOPSIS, MOORA, MAIRCA, MABAC, WSM and WPM methods, which work in different mathematical structures from MCDM methods, and the logistics performance rankings of countries were obtained. Rankings were made separately for each method, assuming the criterion weights equal. The rankings produced by these methods were evaluated based on the correlations between them. Then similar correlation calculations were compared with real rankings. In addition, the results obtained from the Board rule and seven different MCDM methods were combined.

Results and Conclusions

In this study, according to the six logistics criteria included in the LPI report published by the World Bank in 2018, the logistics performance of 160 countries was ranked by seven different MCDM methods, MAUT, TOPSIS, MOORA, MAIRCA, MABAC, WSM and WPM. The results of the applied MCDM methods were combined with the Borda Count method. The ranking of the top 10 countries according to the combined scores was “Germany, Sweden, Belgium, Japan, Austria, Netherlands, Singapore, Denmark, United Kingdom and Finland”. MABAC and MAIRCA methods, which are less common in the Turkish literature, were used in this study. In this aspect of the study, it has been tried to contribute to the literature since there is no study in which logistic performance measurement is made by the seven different methods used in the study together.

1. GİRİŞ

Lojistik, ürün ve bilginin tedarik zinciri boyunca hareketinin/akışının uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi olarak adlandırılabilir. Küreselleşme ile birlikte lojistik, ülkeler arasındaki ticaretin ana elementlerinden biri haline gelmiştir. Lojistik faaliyetlerinin düzgün gerçekleştirilmesi ile ülkelerin dış ticaret taşımacılığı, depolama ve paketleme vb. problemlerinin önüne geçilebilir. Ayrıca bu faaliyetlerin düzgün bir şekilde yapılması ülkelere dış ticaretlerinde önemli bir rekabet gücü sağlayacaktır. Bu nedenlerden dolayı ülkelerin lojistik performansı aynı zamanda ülkelerin dış ticaret performansını da gösteren bir ölçek olarak kabul edilebilir. Dünya Bankası her iki yılda bir olmak üzere ülkelere ait lojistik performans indekslerini (LPI) yayınlamaktadır. Dünya Bankası ülkelerin LPI değerlerini belirlerken altı kriteri (gümrük işlemleri, altyapı, uluslararası taşımacılık, lojistik kalitesi ve yeterliliği, izlenebilirlik ve zamanlama unsurları) göz önünde bulundurmaktadır. Bu altı kriterin yer aldığı anketler uzmanlara değerlendirmesi için gönderilir. Uzmanlar, değerlendirme işlemini gerçekleştirirken 1 ile 5 arasındaki skordardan faydalanırlar. Herhangi bir ülkenin LPI değeri eğer 5'e yakınsa, ülkenin lojistik performansının yüksek olduğu, diğer yandan ülkenin LPI değeri 1'e yakınsa, ülkenin lojistik performansının düşük olduğu söylenebilir. Dünya Bankası LPI değerlerini hesaplarken, kriterlerdeki değerlerin aritmetik ortalamasını almaktadır. Bu çok basit bir analiz yöntemi olmakla birlikte metodolojik değildir. Bundan dolayı ülkelerin LPI değerleri hesaplanırken, metodolojik yöntemler olan çok kriterli karar verme (ÇKKV) yöntemlerini kullanmak daha güvenilir sonuçlar elde edilmesini sağlayacaktır.

Bu çalışmanın amacı, Dünya Bankası tarafından sunulan 2018 yılı raporundaki puanlar kullanılarak yedi farklı ÇKKV yöntemi ile 160 ülkeyi değerlendirmektir. Raporda kullanılan standart unsurlar sırasıyla gümrük işlemleri, altyapı, uluslararası taşımacılık, lojistik kalitesi ve yeterliliği, izlenebilirlik ve zamanlama şeklindedir. Bu hesaplamaların ardından çalışma, seçilen sıralama yöntemlerinin sıralamalarda ne kadar etkili olduğunu istatistiksel olarak ortaya koymaktadır. Ayrıca gerçek sıralama sonuçları ile örtüşüp örtüşmediği de benzer istatistiksel analizlerle incelenmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda, farklı matematiksel yapılarda çalışan MAUT (Multi-Attribute Utility Theory- Çok Nitelikli Fayda Teorisi), TOPSIS (Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution - İdeal Çözüme Yakınlığa göre Tercih Tekniği), MOORA (Oran Analizine göre Çok Amaçlı Optimizasyon -Multi-Objective Optimization by Ratio Analysis), MAIRCA (MultiAtributive Ideal-Real Comparative Analysis- Çok Faktörlü İdeal- Gerçek Karşılaştırmalı Analizi), MABAC (Multi-Attributive Border Approximation Area Comparison - Çok Nitelikli Sınır Yakınlık Alanı Kıyaslaması), WSM (Weighted Sum Method - Ağırlıklı Toplam Yöntemi) ve WPM (Weighted Product Method - Ağırlıklı Çarpım Yöntemi) teknikleri ile hesaplamalar yapılarak sıralamalar elde edilmiş ve bu yöntemlerin ürettiği sıralamalar, aralarındaki korelasyonlar baz alınarak değerlendirilmiştir. Ardından

benzer korelasyon hesaplamaları gerçek sıralamalar ile de karşılaştırılmıştır. Ayrıca Borda kuralı ile yedi farklı ÇKKV yönteminden elde edilen sonuçlar birleştirilmiştir.

Çalışmanın izleyen bölümlerinde, öncelikle benzer kapsamda yapılan çalışmaları derleyen bir literatür özeti sunulmakta, yöntem bölümünde yapılan hesaplama ve uygulamaların ayrıntısına değinildikten sonra, elde edilen bulgulara yer verilmektedir.

2. ÜLKELERİN LOJİSTİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÇOK ÖLÇÜTLÜ KARAR VERME TEKNİKLERİNİN ETKİSİ

Lojistik ve taşımacılık, uluslararası ticaret ilişkilerinde giderek artan bir şekilde önemli bir rol oynamaktadır. LPI, ticari tedarik zincirlerinin sahadaki verimliliğini veya lojistik performansının değerlendirildiği bir endekstir (Martí vd., 2018). LPI ülkelerin ticaret lojistiği performanslarında karşılaştıkları zorluklar ve fırsatlar temelinde, performanslarını geliştirmek için neler uygulanabileceğini tanımlamalarına fırsat vermek için oluşturulmuş etkileşimli bir karşılaştırma aracıdır. Dünya Bankası tarafından yayınlanan LPI, 160 ülkenin lojistik tedarik zinciri sürecindeki performansını ölçerek karşılaştırmalara imkân tanır, uluslararası ve yerel olmak üzere iki farklı bakış açısı sunar (LPI, About, t.y.).

Lojistik performans endeksindeki skorları yüksek çıkan ülkeler uluslararası ticarete öne çıkarak ekonomik büyüme hızlarını arttırmaktadırlar. LPI'deki veriler sayesinde ülkeler, uluslararası arenada diğer ülkeler arasında kendi konumlarını tespit etme imkânı bulmaktadırlar (Oğuz vd., 2019). Böylelikle lojistik alanında diğer ülkelerle kendilerini kıyaslayarak hangi konularda eksiklerinin olduğunu görmekte, gerekli önlemleri alma şansı yakalamaktadırlar.

Bu çalışmada kullanılan 2018 yılına ait LPI, ülkeleri; gümrük işlemleri performansı, altyapı kalitesi, uluslararası sevkiyat, lojistik kalitesi ve yeterliliği, izlenebilirlik ve sevkiyatların zamanında yapılması olmak üzere altı ticaret boyutuna göre sıralamaktadır. Sıralamada kullanılan veriler, faaliyet gösterdikleri yabancı ülkeler hakkında sorular sorulan lojistik uzmanlarının katıldığı bir anketten gelmektedir. LPI kriterlerinin açıklamaları aşağıdadır (LPI, International LPI, t.y.):

- *Gümrük*; Gümrük ve sınır yönetimi işlemlerinin etkinliği.
- *Altyapı*; Ticaret ve ulaşım altyapısının kalitesi.
- *Uluslararası sevkiyat*; Rekabetçi fiyatlandırılmış gönderileri düzenleme kolaylığı
- *Lojistik yeterlilik ve kalite*; Lojistik hizmetlerinin yeterliliği ve kalitesi
- *İzlenebilirlik*; Sevkiyatları izleme ve takip etme yeteneği.
- *Zamanlama*; Sevkiyatların planlanan veya beklenen teslimat süreleri içinde alıcılara ulaşma sıklığı.

Bu çalışma kapsamında, değerlendirme raporları incelenerek 160 ülke altı lojistik değerlendirme skoruna göre yedi farklı ÇKKV ile değerlendirilmiştir.

Çok kriterli karar verme yöntemlerinin lojistik performans ölçümlerinde kullanıldığı çok sayıda çalışmaya literatürde rastlamak mümkündür. Söz konusu çalışmalarda farklı ÇKKV yöntemleri

kullanılarak bir ülkenin veya bir gruba mensup (OECD, G8, G20, Asya ülkeleri gibi) ülkelerin lojistik performans endeksleri analiz edilmiştir. Fakat bu çalışmada olduğu gibi yedi farklı ÇKKV yöntemi kullanılıp Borda sayım yöntemi ile sıralamaların birleştirildiği bir çalışmaya literatürde rastlanmamıştır. Çalışmanın bu yönüyle literatüre katkı yaptığı ve özgün değeri olduğu düşünülmektedir.

Lojistik sektörü ve lojistik performansla ilgili yerli ve yabancı literatürde yapılan çalışmalardan örnekler de şu şekildedir: Aksungur ve Bekmezci (2019), Türkiye'nin 2017-2018 yılları arasındaki lojistik performansını ve 2018 yılında almış olduğu lojistik endeks puanında yapılabilecek iyileştirmeleri değerlendirmişlerdir. Yildirim ve Adiguzel Mercangoz (2020), OECD ülkelerinin 2010-2018 yılları arasındaki lojistik performanslarını değerlendirmede Bulanık AHP ve Gri ARAS yöntemlerini bütünleşik olarak kullanmışlardır. Bulanık AHP yöntemi ile kriterlerin ağırlıklarını bulmuşlar, Gri ARAS yöntemi ile de OECD ülkelerinin lojistik performanslarını sıralamışlardır. Ulutaş ve Karaköy (2019) yapmış oldukları çalışmada, G-20 ülkelerinin lojistik performans endeksini çok kriterli karar verme yöntemlerinden SD ve WASPAS ile değerlendirmişlerdir. Kriter ağırlıklarını SD yöntemi ile bulmuşlar, alternatifleri de WASPAS yöntemiyle sıralamışlardır. Orhan (2019) çalışmasında, Türkiye ile Avrupa Birliği ülkelerinin lojistik performanslarını ENTROPİ ve EDAS yöntemleri ile karşılaştırmıştır. ENTROPİ yöntemiyle kriterlerin önem derecelerini bulmuşlar, EDAS yöntemi ile de sıralamışlardır. Candan (2019), Bulanık AHP ve Gri İlişkisel Analiz yöntemlerini kullanarak OECD üyesi olan 10 ülkenin lojistik performanslarını değerlendirmiştir. Bu çalışmaya benzer bir çalışma da Gök Kısa ve Ayçin (2019), OECD ülkelerinin lojistik performanslarını SWARA ve EDAS yöntemlerini kullanarak değerlendirmişlerdir. Kriter ağırlıklarını SWARA yöntemiyle hesaplamışlar, çalışma kapsamındaki ülkelerin lojistik performanslarını EDAS yöntemiyle sıralamışlardır. Bozkurt ve Mermertaş (2019) Türkiye ile G8 ülkelerinin lojistik performans endekslerini karşılaştırmalı olarak analiz etmişlerdir. Oğuz vd. (2019), 7 adet Asya ülkesinin lojistik performanslarını TOPSIS ile değerlendirmiştir. Ülkelerin sıralaması TOPSIS yöntemiyle yapılmıştır. Martí vd. (2017) çalışmalarında, Veri Zarflama Analizi (VZA) ile genel lojistik performansının sentetik endeksini (VZA-LPI) hesaplama işlemi yaparak lojistik performans indeksine göre ülkelerin lojistik performanslarını kıyaslamışlardır. Çalışmada lojistik performansı coğrafi alan ve gelir gibi değişkenlerin büyü oranda etkiledikleri sonucuna varılmıştır. Örneğin AB'deki yüksek gelir düzeyine sahip ülkelerin performansının oldukça iyi çıktığı görülmüştür. Mutlu ve Ölmez (2019) çalışmalarında, 1980 ve 2015 yılları arasında literatür araştırması yaparak lojistik performans ve ilişki kalitesi konularındaki yayınları içeren alan yazın taraması yapmışlardır.

Aguezoul ve Pires (2016), ELECTRE 1 yöntemi ve dört ana kriter kullanarak üçüncü parti lojistik (3PL) firması seçimi yapmışlardır. Ghorabae vd. (2017), çalışmalarında üçüncü parti lojistik (3PL) firmalarını Aralıklı Tip 2 Bulanık temelde CRITIC ve WASPAS yöntemleri ile değerlendirmişlerdir. Değerlendirme kriterlerinin ağırlıklarını CRITIC yöntemiyle bulduktan sonra 3PL firmalarını WASPAS yöntemiyle sıralamışlardır. Stojanović ve Ivetić (2020), yaptıkları çalışmada

uluslararası satış sözleşmelerinde Uluslararası ticari şartlar maddelerinin kullanım olasılığını araştırarak bir ülkenin taşımacılık ve lojistik performans değerlendirmesinin geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamamışlardır. Moldabekova vd. (2021), endüstri 4.0 açısından ülkelerin lojistik performansını iyileştirmede politika yapıcılar için çıkarımların altını çizmeyi amaçladıkları çalışmalarında korelasyon ve çoklu regresyon analizlerini kullanarak dijitalleşmenin lojistik performans üzerindeki etkisi analiz etmişlerdir. Çalışmada, Dünya Bankası'nın Dijital Ekonomi ve Toplum Endeksi ve Lojistik Performans Endeksi'nin (LPI) boyutları ve göstergelerini kullanmışlardır. Filová ve Hrdá (2021) LPI ve Gayri safi yurtiçi hasıla endeksi (GSYİH) değişkenleri arasında bir bağlantı olup olmadığına yönelik bir araştırma yapmışlar doğrudan bir doğrusal bağımlılığın olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Dünyanın beş kıtasından 134 ülke, 2010, 2012, 2014, 2016 ve 2018 yılları itibariyle incelenmiştir. Goel vd. (2021) 130 ülkeyi kapsayan çalışmalarında, Covid-19 ortamında Tedarik zinciri performansı ve ekonomik büyüme ilişkisini incelemişlerdir. Tedarik zinciri lojistik performansındaki iyileştirmelerin ülkelerin ekonomilerine pozitif yönde etki ettiği ve lojistik performansın büyümeye etkisinin, farklı büyüme oranlarına sahip ülkeler arasında farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır. Majzoub vd. (2020), çalışmalarında Lübnan ve Suriye'de elektronik endüstrisinde bir şirketin tedarik zincirinin vazgeçilmez bir parçası ve şirkete artan karlar ve daha iyi rekabet konumu sağlayan tersine e-lojistiğin performansını etkileyen faktörlerin etkisini ölçmüşlerdir. Ismahane ve Merzoug (2021), Cezayir'de faaliyet gösteren şirketlerdeki mevcut lojistik bilgi sistemlerini ve bunların faaliyet koordinasyonu, ticari stratejiler ve lojistik faaliyetler üzerindeki etkilerini analiz etmek üzere, seçilen şirket örneğine anket uygulamışlardır. Şirketlerin birçok Lojistik Bilgi sistemini kullandığını ve bunlar ile şirketlerin farklı faaliyetleri arasında korelasyonlar olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Hua vd. (2020), lojistik hizmet kapasitesinin lojistik yetenekler, firmalar arası ilişkiler ve firma içi kaynakların lojistik performans üzerindeki etkilerine nasıl aracılık ettiğini anlamak amacıyla Çin'de faaliyet gösteren önde gelen 412 lojistik şirketi üzerinde araştırma yapmışlardır. Beysenbaev ve Dus (2020), yapmış oldukları çalışmada, Dünya Bankası tarafından yayınlanan mevcut Lojistik Performans Endeksinin iyileştirilmesi amacıyla 159 ülkenin lojistik sistemleri ve alt sistemlerinin objektif bir görünümünü nitel ve nicel olarak temsil eden değiştirilmiş bir endeks önermişlerdir.

3. YÖNTEM

Bu çalışmada, raporlarda yer alan altı kriter açısından 160 ülke, yedi farklı ÇKKV ile değerlendirilerek sıralamalar oluşturulmuştur. Yöntemin akışı izleyen alt başlıklar halinde açıklanmaktadır.

Araştırma Soruları

Bu çalışmadaki araştırma sorusu şu şekildedir:

- Aynı karar matrisi farklı ÇKKV yöntemleri ile değerlendirilirse, sıralamalarda nasıl bir farklılık oluşmaktadır?

Veri Kaynağı ve Veri Seti

Bu çalışmada kullanılan verilerin hepsi Dünya Bankası'nın LPI verilerini yayınladığı sayfadan alınmıştır (LPI Home, Full LPI Dataset, t.y.). Raporlarda ağırlık değeri belirtilmediğinden, ülke sıralamaları için altı lojistik kriterinin eşit ağırlığa sahip olduğu varsayımı yapılmıştır.

Çok Kriterli Karar Verme Yöntemi Seçimi

Ülkelerin lojistik performansa göre değerlendirilmesinde altı kriter olması, ÇKKV açısından uygun bir problemi yansıtmaktadır.

Veri tipi ve kriterlerin özellikleri, tercih edilebilecek yöntem ya da yöntemler üzerinde etkili olmaktadır. Bu aşamada kullanılacak pek çok yöntem mevcuttur. Uygun yöntemleri seçerken; ölçüt ve alternatif sayısı, değerlendirme ölçütlerinin nitel ya da nicel olması, karar matrisindeki değerlerin yönü (küçük olması mı daha iyi, büyük olması mı), gibi koşulların net olarak belirlenmesi gerekmektedir. Alternatif sayısının fazla olmasından dolayı diğer bir deyişle 160 ülkenin analize tabi tutulması nedeniyle, ikili olarak bütün alternatiflerin incelenmesini gerektiren yöntemler tercih edilmemiştir. Bu değerlendirmeler ışığında, yöntemlerin algoritmik farklılıklarından dolayı oluşabilecek farklı sıralamaları da görebilmek adına yedi yöntem seçilmiştir. Bu yöntemler, MAUT, TOPSIS, MOORA, MAIRCA, MABAC, WSM ve WPM yöntemleridir. Ayrıca söz konusu bu yedi yöntemin bütünleşik kullanıldığı bir lojistik performans ölçüm çalışmasına literatürde rastlanmamıştır

Çalışma kapsamında kullanılan bu yöntemlerin pek çok farklı alanda seçim problemleri için kullanıldığı görülebilmektedir. Bu kapsamda çalışmada kullanılan yedi adet ÇKKV yönteminin kullanıldığı bazı uygulama alanlarına ilişkin örnekler Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1. Çalışmada kullanılan ÇKKV Yöntemleriyle ilgili Literatür İncelemesi

Çalışmanın yazarı/yazarları	Çalışmanın konusu	Kullanılan yöntem/ler
<i>MAUT Yöntemi ile yapılan çalışma örnekleri</i>		
Orhan ve Aytekin (2020)	Türkiye ile AB'ye son katılan ülkelerin Ar-Ge performanslarının değerlendirilmesi	MAUT, SAW ve CRITIC
Akyurt (2019)	Ordu il merkezinde faaliyet gösteren 4 yıldızlı otellerin değerlendirilmesi	AHP ve MAUT
Majumdar vd., (2019)	İşletmelerin kullandığı yazılımların geliştirme, yazılım yükseltme ve güncelleme zamanlarının değerlendirilmesi	DEMATEL ve MAUT
Kaplanoğlu (2019)	MKEK fabrikalarının performanslarına göre sıralanması	ENTROPİ ve MAUT
Lopes ve Almeida, (2015)	Petrol ve gaz endüstrisine yönelik projelerin değerlendirilmesi	MAUT
<i>TOPSIS Yöntemi ile yapılan çalışma örnekleri</i>		

Çalışmanın yazarı/yazarları	Çalışmanın konusu	Kullanılan yöntem/ler
Kwok ve Lau (2019)	Turistlere fikir verebilmek için Hong Kong'da faaliyet gösteren 3 otelin sıralamasının yapılması	TOPSIS
Tang, Shi, Dong (2019)	Halka açık blockchain değerlendirilmesi	ENTROPI ve TOPSIS
Karaköprü ve Karadurmuş (2020)	Stadyum yapılacak yer alternatiflerinin değerlendirilmesi	AHP ve TOPSIS
Ece (2019)	Holding şirketlerinin finansal performanslarının sıralaması	ENTROPI ve TOPSIS
Görçün (2019)	Deniz konteyner limanları temelinde en uygun terminalin seçilmesi	AHP ve TOPSIS
Çakır ve Perçin (2013)	2011 yılında "FORTUNE Türkiye" dergisinde açıklanan ilk 500 firma içindeki 10 lojistik firmasının performans değerlendirilmesi	TOPSIS, CRITIC, SAW, VIKOR ve Borda Sayım Yöntemi
MOORA Yöntemi ile yapılan çalışma örnekleri		
Deniz Başar ve Güneren Genç (2020)	106 ülkeye ait suç endeskleri kullanılarak ülkelerin güvenilirlik durumlarının değerlendirilmesi	Lojistik Regresyon, Yapay Sinir Ağları ve MOORA
Sarioğlan ve Arslan (2020)	Yiyecek-içecek sektöründe tedarikçi seçimi uygulaması	MOORA
Chawla vd., (2018)	Hindistan'da müşteri gereksinimlerine göre en uygun bisikletin seçilmesi	TOPSIS ve MOORA
Jayant vd., (2015)	Hindistan pil endüstrisinde tedarikçi seçimi uygulaması	SWARA, MOORA ve WASPAS
Özdağoğlu (2014)	Farklı veri setleri yardımıyla farklı normalizasyon yöntemlerinin alınan kararlarda tercih sırasına etkisinin incelenmesi	MOORA
MAIRCA Yöntemi ile yapılan çalışma örnekleri		
Ayçin (2020)	Lojistik sektöründe faaliyet gösteren bir firma için personel seçimi	CRITIC ve MAIRCA
Demir (2020)	81 ilde faaliyet gösteren Fen liselerinin sıralanması	ENTROPI, SWARA, KEMIRA-M, CRITIC, DEMATEL, ARAS, WASPAS, CODAS, PSI, MABAC, MAIRCA, MOOSRA ve EDAS
Belke (2020)	G7 ülkelerinin makroekonomik performansının 2010-2018 yılları arasındaki performanslarının değerlendirilmesi	CRITIC ve MAIRCA
Ulutaş (2019b)	Bir tekstil fabrikası için yemek hizmeti sağlayacak catering firması seçimi	SWARA ve MAIRCA
Mamak Ekinci ve Can (2018)	Operatörlerin yaptıkları işlerde algıladıkları iş yükü ve çalışma duruşları temelinde ergonomik risk düzeylerinin değerlendirilmesi	CRITIC ve MAIRCA
MABAC Yöntemi ile yapılan çalışma örnekleri		
Akbulut (2020)	BİST çimento sektörü firmalarının pay senedi getirisi temelinde finansal performansının ölçülmesi	CRITIC ve MABAC

Çalışmanın yazarı/yazarları	Çalışmanın konusu	Kullanılan yöntem/ler
Çınaroğlu (2020)	2016-2018 yılları arasında, çalışan sayısı 10 ve üzeri olan yenilikçi girişimcilerin sektörel bazda değerlendirilmesi	Entropi ve MABAC
Ayçin (2019)	Kurumsal kaynak planlama sistemlerinin içinden en uygununun seçimi	MACBETH ve MABAC
Ulutaş (2019a)	Bir mobilya işletmesi için gerekli olan kalifiye pazarlama yöneticisi seçimi	Entropi ve MABAC
Adar (2017)	Tıbbi atık bertaraf teknolojileri içerisinde en uygun yöntemin seçimi	Hesitant Fuzzy Linguistic Term Set (HFLTS) yöntemi ve MABAC
WSM Yöntemi ile yapılan çalışma örnekleri		
Özdağoğlu vd., (2020)	Bir tıp laboratuvarı için en uygun biyokimya hormon cihazı seçimi	SWARA, WSM ve CODAS
Sianturi (2019)	Futbol takımı için futbolcu seçimi	WSM
Chourabi, Khedher vd., (2019)	Hazır giyim endüstrisi için gerekli olan işgücü değerlendirilmesi	AHP, WSM ve WPM
Handoko vd., (2017)	Eğitim için verilen özel tahsis fonları alıcılarının seçilmesi	WSM
Charikinya vd. (2017)	Manyetik ayırıcıların göstergelerinin değerlendirilmesi	AHP ve WSM
WPM Yöntemi ile yapılan çalışma örnekleri		
Keleş vd., (2019)	Bir laboratuvar için en uygun "tam kan sayım cihazı" seçimi	SWARA, WPM, TODIM ve AHS
Rana ve Patel (2018)	Hidroelektrik enerji santrali kuruluş yeri seçimi	AHP, WPM ve TOPSIS
Balusa ve Singam (2018)	Madencilikte yöntem seçimi	WPM ve PROMETHEE
Taka vd., (2017)	Tornacılık işlerinde kaliteyi artıracak takım ucu seçimi	SAW ve WPM
Jain ve Raj (2013)	Esnek üretimde kullanılacak en uygun esnek stratejinin seçilmesi	SAW, WPM ve AHP

ÇKKV ile yapılan hesaplamalar sonucunda, sıralamalar elde edilmektedir. Dolayısıyla, çözülen temel problem bir sıralama problemidir. Bu çalışmada da, ülkelerin lojistik değerlendirme kriterlerine göre sıralamaları, MAUT, TOPSIS, MOORA, MAIRCA, MABAC, WSM ve WPM yöntemleri ile sunulmaktadır. İzleyen bölümde, seçilen tekniklerin teorik alt yapısı ve işleyiş adımları verilmektedir.

MAUT, TOPSIS, MOORA, MAIRCA, MABAC, WSM ve WPM Yöntemlerinin İşleyişi

MAUT, TOPSIS, MOORA, MAIRCA, MABAC, WSM ve WPM yöntemlerinin hesaplama süreçleri ayrı tablolarda denklemler eşliğinde açıklanmıştır.

Tablo 2, MAUT yönteminin işleyişini göstermektedir (Zhu et al., 2017).

i: karar verme problemindeki alternatif; $i = 1,2,3, \dots, m$

j : karar verme problemindeki kriter; $j = 1, 2, 3, \dots, n$

x_{ij} : i . alternatifin j . kritere göre performans değeri

U_i : i . alternatifin ağırlıklı fayda değeri

w_j : j . kriterin ağırlık değeri

\bar{x}_{ij} : i . alternatifin j . kritere göre normalize performans değeri

Tablo 2. MAUT Süreci

Adım	Denklem
Karar matrisinin hazırlanması	$D = \begin{bmatrix} x_{11} & x_{12} & \dots & x_{1n} \\ x_{21} & x_{22} & \dots & x_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ x_{m1} & x_{m2} & \dots & x_{mn} \end{bmatrix} \quad (1)$
Normalizasyon (Fayda kriteri)	$\bar{x}_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_{i=1}^m(x_{ij})}{\max_{i=1}^m(x_{ij}) - \min_{i=1}^m(x_{ij})} \quad (2)$
Normalizasyon (Maliyet kriteri)	$\bar{x}_{ij} = \frac{\max_{i=1}^m(x_{ij}) - x_{ij}}{\max_{i=1}^m(x_{ij}) - \min_{i=1}^m(x_{ij})} \quad (3)$
Ağırlıklı normalize değerlerin bulunması	$U_i = \sum_{j=1}^n \bar{x}_{ij} w_j \quad (4)$

Tablo 2'deki son adım tüm kriterler bir arada incelendiğinde alternatifin değerini göstermektedir. Bu değerlerin en büyüğü en iyi alternatifi göstermektedir.

Tablo 3, TOPSIS yönteminin işleyişini göstermektedir (Genç vd., 2017).

r_{ij} : i . alternatifin j kriteri açısından normalize değeri

v_{ij} : i . alternatifin j kriteri açısından ağırlıklı normalize değeri

v_j^+ : j kriteri pozitif ideal çözüm değeri

v_j^- : j kriteri negatif ideal çözüm değeri

S_i^+ : i . alternatifin pozitif ideal çözümden uzaklığı

S_i^- : i . alternatifin negatif ideal çözümden uzaklığı

C_i : i . alternatifin ideal çözüme yakınlık değeri

Tablo 3. TOPSIS Süreci

Adım	Denklem
Karar matrisinin hazırlanması	$D = \begin{bmatrix} x_{11} & x_{12} & \dots & x_{1n} \\ x_{21} & x_{22} & \dots & x_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ x_{m1} & x_{m2} & \dots & x_{mn} \end{bmatrix} \quad (5)$
Değerlerin normalize edilmesi	$r_{ij} = \frac{x_{ij}}{\sqrt{\sum_{i=1}^m x_{ij}^2}} \quad (6)$
Ağırlıklı normalize değerlerin bulunması	$v_{ij} = w_j * r_{ij} \quad (7)$
Fayda kriterleri için pozitif ideal çözümlerin belirlenmesi	$v_j^+ = \max_i v_{ij} \quad (8)$
Maliyet kriterleri için pozitif ideal çözümlerin belirlenmesi	$v_j^- = \min_i v_{ij} \quad (9)$

Fayda kriterleri için negatif ideal çözümlerin belirlenmesi	$v_j^- = \min_i v_{ij}$	(10)
Maliyet kriterleri için negatif ideal çözümlerin belirlenmesi	$v_j^- = \max_i v_{ij}$	(11)
Pozitif ideal çözümden uzaklıkların hesaplanması	$S_i^+ = \sqrt{\sum_{j=1}^n (v_{ij} - v_j^+)^2}$	(12)
Negatif ideal çözümden uzaklıkların hesaplanması	$S_i^- = \sqrt{\sum_{j=1}^n (v_{ij} - v_j^-)^2}$	(13)
İdeal çözüme yakınlık değerlerinin hesaplanması	$C_i = \frac{S_i^-}{S_i^- + S_i^+}$	(14)

TOPSIS yöntemine göre en yüksek ideal çözüme yakınlık değeri tüm ölçütler birlikte incelendiğinde en iyi alternatifi göstermektedir.

Tablo 4, MOORA yönteminin işleyişini göstermektedir (Genç vd., 2017).

j : fayda ölçütü; $j = 1, 2, 3, \dots, g$

j : maliyet ölçütü; $j = g + 1, g + 2, g + 3, \dots, n$

y_i : i alternatifi için performans değeri

Tablo 4. MOORA Süreci

Adım	Denklem	
Karar matrisinin hazırlanması	$D = \begin{bmatrix} x_{11} & x_{12} & \dots & x_{1n} \\ x_{21} & x_{22} & \dots & x_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ x_{m1} & x_{m2} & \dots & x_{mn} \end{bmatrix}$	(15)
Değerlerin normalize edilmesi	$r_{ij} = \frac{x_{ij}}{\sqrt{\sum_{i=1}^m x_{ij}^2}}$	(16)
Ağırlıklı normalize değerlerin bulunması	$v_{ij} = w_j * r_{ij}$	(17)
Her bir alternatifi için performans değerinin hesaplanması	$y_i = \sum_{j=1}^g v_{ij} - \sum_{j=g+1}^n v_{ij}$	(18)

MOORA yöntemine göre en yüksek performans değeri en iyi alternatifi göstermektedir.

Tablo 5, MAIRCA yönteminin işleyişini göstermektedir (Pamucar vd., 2018).

i : alternatif; $i = 1, 2, 3, \dots, m$

P_A : tercih önceliği

t_{pj} : j . kriter için teorik derecelendirme

t_{rij} : i . alternatif j . kriter için gerçek derecelendirme değeri

g_{ij} : i . alternatif j . kriter için boşluk değeri

Q_i : i . alternatif için toplam boşluk değeri

Tablo 5. MAIRCA Süreci

Adım	Denklem
Karar matrisinin hazırlanması	$D = \begin{bmatrix} x_{11} & x_{12} & \dots & x_{1n} \\ x_{21} & x_{22} & \dots & x_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ x_{m1} & x_{m2} & \dots & x_{mn} \end{bmatrix} \quad (19)$
Tercih önceliğinin hesaplanması	$P_A = \frac{1}{m} \quad (20)$
Teorik derecelendirme değerlerinin bulunması	$t_{pj} = P_A w_j, \forall j \text{ için} \quad (21)$
Fayda yönlü kriterler için gerçek derecelendirme değerlerinin hesaplanması	$t_{rij} = t_{pj} \left(\frac{x_{ij} - \min x_j}{\max x_j - \min x_j} \right) \quad (22)$
Maliyet yönlü kriterler için gerçek derecelendirme değerlerinin hesaplanması	$t_{rij} = t_{pj} \left(\frac{x_{ij} - \max x_j}{\min x_j - \max x_j} \right) \quad (23)$
Gerçek ve teorik değerler arasındaki boşlukların hesaplanması	$g_{ij} = t_{pj} - t_{rij}, \forall i, j \text{ için} \quad (24)$
Her bir alternatif için toplam boşluk değerinin hesaplanması	$Q_i = \sum_{j=1}^n g_{ij}, \forall i \text{ için} \quad (25)$

En küçük toplam boşluk değeri MAIRCA yöntemine göre tüm ölçütler bir arada incelendiğinde en iyi alternatifi göstermektedir.

Tablo 6, MABAC yönteminin işleyişini göstermektedir (Bakır, 2019; Gigovic vd., 2017).

n_{ij} : *i. alternatifin j. kriter açısından sahip olduğu normalize değer*

v_{ij} : *i. alternatifin j. kriter açısından sahip olduğu ağırlıklı normalize değer*

g_j : *j. kriterin sınır yakınlık değeri*

q_{ij} : *i. alternatifin j. kriter açısından sınır yakınlık alanına uzaklığı*

S_i : *i. alternatifin sınır yakınlık alanına uzaklığı*

Tablo 6. MABAC Süreci

Adım	Denklem
Karar matrisinin hazırlanması	$D = \begin{bmatrix} x_{11} & x_{12} & \dots & x_{1n} \\ x_{21} & x_{22} & \dots & x_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ x_{m1} & x_{m2} & \dots & x_{mn} \end{bmatrix} \quad (26)$
Fayda kriterleri için normalizasyon işlemi	$n_{ij} = \frac{x_{ij} - \min x_j}{\max x_j - \min x_j} \quad (27)$
Maliyet kriterleri için normalizasyon işlemi	$n_{ij} = \frac{x_{ij} - \max x_j}{\min x_j - \max x_j} \quad (28)$
Ağırlıklı normalize değerinin bulunması	$v_{ij} = w_j (n_{ij} + 1) \quad (29)$
Her bir kriter için sınır yakınlık değerinin belirlenmesi	$g_j = \sqrt{\prod_{i=1}^m v_{ij}} \quad \forall j \text{ için} \quad (30)$
Sınır yakınlık alanından uzaklıkların hesaplanması	$q_{ij} = v_{ij} - g_j \quad (31)$

Her bir alternatifin sınır yakınlık alanından toplam uzaklıklarının hesaplanması	$S_i = \sum_{j=1}^n q_{ij}$ (32)

En büyük uzaklık değeri MABAC yöntemine göre tüm kriterler bir arada incelendiğinde en iyi alternatifi göstermektedir.

Tablo 7, WSM yönteminin işleyişini göstermektedir (Nezhad vd., 2015).

n_{ij} : *i. alternatifin j. kriter açısından sahip olduğu normalize değer*
 WSM_i : *i. alternatifin WSM yöntemine göre performans değeri*

Tablo 7: WSM Süreci

Adım	Denklem
Karar matrisinin hazırlanması	$D = \begin{bmatrix} x_{11} & x_{12} & \dots & x_{1n} \\ x_{21} & x_{22} & \dots & x_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ x_{m1} & x_{m2} & \dots & x_{mn} \end{bmatrix}$ (33)
Fayda kriterleri için normalizasyon işlemi	$n_{ij} = \frac{x_{ij}}{\max x_{ij}}$ (34)
Maliyet kriterleri için normalizasyon işlemi	$n_{ij} = \frac{\min x_{ij}}{x_{ij}}$ (35)
Her bir alternatifin performans değerinin hesaplanması	$WSM_i = \sum_{j=1}^n w_j n_{ij}$ (36)

En büyük performans değeri WSM yöntemine göre tüm kriterler bir arada incelendiğinde en iyi alternatifi göstermektedir.

Tablo 8, WPM yönteminin işleyişini göstermektedir (Nezhad vd., 2015; Taka vd., 2017).

n_{ij} : *i. alternatifin j. kriter açısından sahip olduğu normalize değer*
 WPM_i : *i. alternatifin WPM yöntemine göre performans değeri*

Tablo 8. WPM Süreci

Adım	Denklem
Karar matrisinin hazırlanması	$D = \begin{bmatrix} x_{11} & x_{12} & \dots & x_{1n} \\ x_{21} & x_{22} & \dots & x_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ x_{m1} & x_{m2} & \dots & x_{mn} \end{bmatrix}$ (37)
Fayda kriterleri için normalizasyon işlemi	$n_{ij} = \frac{x_{ij}}{\max x_{ij}}$ (38)
Maliyet kriterleri için normalizasyon işlemi	$n_{ij} = \frac{\min x_{ij}}{x_{ij}}$ (39)
Her bir alternatifin performans değerinin hesaplanması	$WPM_i = \prod_{j=1}^n n_{ij}^{w_j}; \forall i$ için (40)

En büyük performans değeri WPM yöntemine göre tüm kriterler bir arada incelendiğinde en iyi alternatifi göstermektedir.

Borda Sayım Yöntemi, bu çalışmada sıralamaların birleştirilmesinde kullanılmıştır. Bu yöntem, 1784 yılında Jean-Charles de Borda tarafından literatüre tanıtılmıştır (Borda, 1784). Bu yöntemde en

çok oya sahip adaya, aday sayısı (n) kadar puan verilir. Ardından takip eden adaya $n - 1$ puan verilir ve en sonda yer alan adaya 0 veya 1 puan verilir (Borda, 1784; Supçiller ve Deligöz, 2018). Son adımda bu puanlar toplamı alınır. En iyi alternatif, en yüksek Borda puanı olan alternatif olarak belirlenir.

4. ÜLKELERİN LOJİSTİK PERFORMANSI

Raporda yer alan 160 ülkenin gümrük işlemleri, altyapı, uluslararası taşımacılık, lojistik kalitesi ve yeterliği, izlenebilirlik ve zamanlama unsurlarına yönelik puanları matematiksel modelleri verilen yedi farklı ÇKKV yöntemi için başlangıç karar matrisini oluşturmuştur. Raporda yer alan puanların oluşturduğu başlangıç karar matrisine süreçleri denklemler eşliğinde açıklanan yedi farklı ÇKKV yönteminin adımları uygulanmış ve elde edilen değerlere göre sıralama yapılmıştır. Gümrük işlemleri, altyapı, uluslararası taşımacılık, lojistik kalitesi ve yeterliği, izlenebilirlik ve zamanlama unsurlarına yönelik kriter ağırlıkları olarak <https://wb-lpi-media.s3.amazonaws.com/LPI%20Methodology.pdf> adresinde yer alan Tablo A5.3'de belirtilen ağırlıklar kullanılmıştır. Bu ağırlıklar kullanılarak MAUT, TOPSIS ve MOORA yöntemlerine göre elde edilen değerler ve bu değerlere bağlı oluşan sıralamalar Ek 1'de; MAIRCA, MABAC ve WSM yöntemlerine göre elde edilen değerler ve bu değerlere bağlı oluşan sıralamalar Ek 2'de; WPM yöntemine göre elde edilen değerler ve bu değerlere bağlı oluşan sıralamalar ile raporda yer alan gerçek sıralama sonuçları Ek 3'te gösterilmiştir. Ayrıca Ek 3'te Borda Sayım yöntemi ile birleştirilmiş sıralamalar da gösterilmiştir.

Kullanılan ÇKKV yöntemlerinin işleyişleri birbirinden farklı olduğu için aynı karar matrisine göre bazı farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıkların analiz edilmesinin de önemli olduğu düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle sıralamalar arasında anlamlı ilişkilerin olup olmadığını incelemek amacıyla, sıra değerleri üzerinden Spearman sıra korelasyon katsayıları ve bunların anlamlılık düzeyleri hesaplanmıştır. Yedi farklı yöntemden elde edilen sıra korelasyonları Tablo 9'da verilmektedir.

Tablo 9: Spearman Sıra Korelasyon Katsayıları

Yöntem	MAUT	TOPSIS	MOORA	MAIRCA	MABAC	WSM	WPM	GERÇEK
MAUT	1,000	0,999**	1,000**	1,000**	1,000**	1,000**	0,999**	1,000**
TOPSIS	0,999**	1,000	0,999**	0,999**	0,999**	0,999**	0,999**	0,999**
MOORA	1,000**	0,999**	1,000	1,000**	1,000**	1,000**	1,000**	1,000**
MAIRCA	1,000**	0,999**	1,000**	1,000	1,000**	1,000**	0,999**	1,000**
MABAC	1,000**	0,999**	1,000**	1,000**	1,000	1,000**	0,999**	1,000**
WSM	1,000**	0,999**	1,000**	1,000**	1,000**	1,000	1,000**	1,000**
WPM	0,999**	0,999**	1,000**	0,999**	0,999**	1,000**	1,000	0,999**
GERÇEK	1,000**	0,999**	1,000**	1,000**	1,000**	1,000**	0,999**	1,000

**Bu değer, 0,01 düzeyinde anlamlı bir korelasyona işaret etmektedir.

Spearman sıra korelasyon katsayılarına göre, yöntemler arasındaki ilişkilerin tümü pozitifdir, dolayısıyla, yöntemlerin herhangi birinde ters yönlü bir sıralama elde edilmemiştir. TOPSIS dışında tüm yöntemler raporda açıklanan gerçek sıra değerleri ile örtüşmektedir. TOPSIS yönteminde de farklılık oldukça düşük düzeydedir ve %99,9 korelasyon değeri mevcuttur. Buna göre TOPSIS gibi karmaşık bir yöntem her zaman en doğru yöntem değildir. Yöntem seçimi için karar matrisindeki değerler incelenmelidir. Sıfır değerinin bulunup bulunmadığı, negatif değerlerin olup olmadığı yöntem elemesinde dikkate alınmalıdır. Bunun dışında alternatif sayısının az veya fazla oluşu da yöntem seçiminde göz önüne alınmalıdır. İkili karşılaştırmaya dayalı işlemlerin olduğu PROMETHEE, ELECTRE gibi bazı yöntemler bu nedenle çalışma kapsamına dâhil edilmemiştir.

Sıralamada ilk 10'da yer alan ülkeler yöntemlere göre değişiklik göstermemek ile birlikte yöntemlerdeki farklı analiz yaklaşımlarından dolayı ilk 10'daki sıralamalarında değişiklikler gerçekleşmiştir. Ek 4'teki Borda Sayımı ile birleştirilen son sıralamasına göre ilk 10 ülke şu şekilde olmuştur; Almanya (DEU), İsveç (SWE), Belçika (BEL), Japonya (JPN), Avusturya (AUT), Hollanda (NLD), Singapur (SGP), Danimarka (DNK), Birleşik Krallık (GBR) ve Finlandiya (FIN). Dünya Bankası'nın yaptığı LPI sıralaması ile Borda Sayım yöntemi ile birleştirilmiş sıralama arasında sadece bir fark bulunmaktadır. Dünya Bankası'nın yaptığı sıralamada Japonya 5. ve Avusturya 4. Sıralarda yer almışlardır. Borda Sayım yöntemi ile birleştirilmiş sıralamada ise tam tersidir yani Japonya 4. ve Avusturya 5. Sıralarda yer almışlardır. Bulunan bu sonuçlar ve korelasyon matrisine göre bu çalışmada uygulanan yöntemlerin hepsinin doğru sonuçlara ulaştığı söylenebilir.

5. SONUÇ

Küreselleşme ile birlikte lojistik, ülkelerin dış ticareti için en önemli faaliyetlerden biri haline gelmiştir. Bu faaliyetlerin doğru bir şekilde gerçekleştirilmesi ülkelere dış ticaretlerinde önemli bir rekabet gücü sunacaktır. Bu yüzden ülkelerin lojistik performansı aynı zamanda ülkelerin dış ticaret performanslarını gösteren bir ölçek olarak kabul görebilir. Dünya Bankası her iki yılda bir ülkelerin lojistik performanslarını gösteren LPI değerlerini yayınlamaktadır.

Bu çalışmada, Dünya Bankasının 2018 yılında yayınlamış olduğu LPI raporunda yer alan altı lojistik kriterine göre 160 ülkenin sahip olduğu puanlar temel alınarak başlangıç karar matrisi oluşturulmuş ve ülkeler MAUT, TOPSIS, MOORA, MAIRCA, MABAC, WSM ve WPM yöntemleriyle sıralanmıştır. Sıralamalar, kriter ağırlıkları eşit kabul edilerek, her yöntem için ayrı ayrı yapılmıştır. Bulunan sonuçlar ile rapordaki gerçek sıralamalar arasında farklar olup olmadığını belirlemek için Spearman sıra korelasyon değerleri hesaplanmıştır. Sıra korelasyon değerlerine göre ÇKKV yöntemlerinden elde edilen sıralamaların gerçek sıralama ile örtüştüğü görülmüştür.

Uygulanan ÇKKV yöntemlerinin sonuçları Borda Sayım yöntemi ile birleştirilmiştir. Sıralamada ilk 10'da yer alan ülkelerin birleştirilmiş skorlara göre sıralaması şu şekilde olmuştur: Almanya, İsveç, Belçika, Japonya, Avusturya, Hollanda, Singapur, Danimarka, Birleşik Krallık ve Finlandiya. Bu ülkelerden Almanya, Japonya ve Birleşik Krallık G20 ülkeleri arasında yer almaktadır. Bu ülkelerden bazıları ise Avrupa Birliğine (AB) üye ülkelerdir: Almanya, İsveç, Belçika, Avusturya, Hollanda, Danimarka ve Finlandiya. Hem G20 ülkelerinin hem de AB ülkelerinin lojistik altyapılarının güçlü olduğu bilinmektedir. Ayrıca her iki birliğe de üye olmayan Singapur'un birçok limanının bulunduğu ve lojistik alt yapısının gelişmiş olduğu bilinmektedir.

Şimdiye kadar literatürde birçok çalışma LPI değerlerini farklı ÇKKV yöntemleri ile çözmüşlerdir. Gök Kısa ve Ayçin (2019) yılında OECD ülkelerinin lojistik performanslarını ölçtükleri çalışmada lojistik performansı en yüksek olan üç ülkeyi şu şekilde sıralamışlardır: Almanya, Hollanda ve İsveç. Yazarların yaptığı çalışma ile bu çalışma arasında fark gözlemlenmiştir. Bu farkın yazarların SWARA (sübjektif ağırlıklandırma) yöntemini kullanmasından dolayı gerçekleştiği düşünülmektedir. Yine benzer bir çalışmada Candan (2019) 10 OECD ülkesinin lojistik performansını değerlendirmiştir. Bu çalışmada da ilk üç ülkenin sıralaması şu şekilde olmuştur: Avustralya, Avusturya ve Almanya. Candan (2019)'un çalışmasında da bir sübjektif ağırlıklandırma yöntemi olan bulanık AHS yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışma literatürdeki Türkçe çalışmalardan daha fazla ülkeyi (rapordaki bütün ülkeler) kapsamaktadır bir başka ifadeyle daha geniş örneklem hacmine sahiptir. Ayrıca bu çalışmada herhangi bir kriter ağırlıklandırma yöntemi kullanılmamıştır. Bu yüzden tamamen objektif verilere dayalı bir yaklaşım izlenmiştir. Birden fazla ÇKKV yöntemi kullanılarak tek bir ÇKKV yönteminin sonuçlarına göre daha güvenilir sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

ÇKKV yöntemleri ile yapılan sıralamalar bazen benzer bazen de farklı çıkabilir. Bu, problemde bulunan verilere göre değişiklik gösterir. Çalışmaya konu olan verilerde herhangi bir sübjektif veya objektif ağırlıklandırma yöntemi kullanılmadığı için yöntemlerin sonuçlarının benzer çıkması normal karşılanabilir. Pek tabii ki değişik problemler ve verilerin kullanılması ile sonuçlardaki sıralamalarda değişiklik gözlemlenebilir. Literatürde birçok çalışmada bu görülmektedir. Çalışmada elde edilen sonuç beklenen bir sonuç değildir. Çünkü hangi yöntemin nasıl sonuç vereceği kesin bir şekilde bilinemez. Farklı normalizasyon yaklaşımları içeren yöntemlerde sonuç farklılıkları ortaya çıkabilecektir. Örneğin, MOORA yönteminde vektörel normalizasyon yapılırken, MAUT yönteminde doğrusal normalizasyon kullanılmaktadır. Bu da bazı problemlerde sonuçların farklı çıkmasına sebep olmaktadır.

Ayrıca bu çalışmada göze alınan altı kriterin hepsi de fayda yönlü kriterlerdir. Bazı problemlerde bazen fayda yönlü kriter sayısı maliyet yönlü kriter sayısına oranla daha fazla olmakta bazen de tam tersi mümkün olmaktadır. Bu gibi durumlarda yöntemlerin sonuçlarında değişiklikler gözlemlenebilir. Örneğin bu çalışmada ROV yöntemine yer verilmemiştir. Bunun en bariz sebebi ROV yönteminde hem maliyet hem de fayda kriterleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Gelecek çalışmalar ülkelerin yıllar bazında lojistik performanslarını analiz edebilirler. Bir diğer ifadeyle veri bakımından sadece 2018 yılını göz önünde bulundurmak yerine 2014 ve 2016 yıllarındaki lojistik performansları da değerlendirebilirler. Böylece ülkelerin yıllara göre lojistik performanslarındaki iniş-çıkışları analiz edebilirler. Ayrıca bu çalışmada önerilen ÇKKV yöntemlerini; depo yeri seçimi, üretim makine performanslarının değerlendirilmesi ve şirketlerin lojistik performanslarının ölçülmesi vb. gibi farklı lojistik problemlerinde kullanabilirler.

KAYNAKÇA

- Adar, T. (2017). *Tıbbi atık bertaraf teknolojilerinin hibrid hflts&mabac yaklaşımı ile değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı, Erzurum.
- Aguezoul, A. ve Pires, S. (2016). 3PL performance evaluation and selection: A mcdm method. *Supply Chain Forum: An International Journal*, Taylor & Francis, 17(2), 87-94.
- Akbulut, O. Y. (2020). Finansal performans ile pay senedi getirisi arasındaki ilişkinin bütünlük critic ve mabac çkkv teknikleriyle ölçülmesi: Borsa İstanbul çimento sektörü firmaları üzerine ampirik bir uygulama. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 40, 471-488, <https://doi.org/10.30794/pausbed.683330>.
- Aksungur, M. ve Bekmezci, M. (2019). Türkiye'nin lojistik performansının değerlendirilmesi: Boylamsal bir araştırma. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(12), 19-40.
- Akyurt, H. (2019). Çok kriterli karar verme yöntemleri ile otel seçimi kriterlerinin belirlenmesi ve en ideal otel seçimi: Ordu il merkezindeki 4 yıldızlı oteller üzerine bir uygulama. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 1320-1335.
- Ayçin, E. (2020). Personel seçim sürecinde critic ve mairca yöntemlerinin kullanılması. *İşletme*, 1(1),1-122.
- Ayçin, E. (2019). Kurumsal kaynak planlama (kkp) sistemlerinin seçiminde macbeth ve mabac yöntemlerinin bütünlük olarak kullanılması. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 33(2), 515-532.
- Bakır, M. (2019). SWARA ve mabac yöntemleri ile havayolu işletmelerinde ewom'a dayalı memnuniyet düzeyinin analizi. *İzmir İktisat Dergisi*, 34(1), 51-66. <https://doi.org/10.24988/ije.2019341787>.
- Balusa, B. C. ve Singam, J. (2018). Underground mining method selection using wpm and promethee. *Journal of the Institution of Engineers (India)*. 99(1), 165-171. <https://doi.org/10.1007/s40033-017-0137-0>.
- Belke, M. (2020). CRITIC ve mairca yöntemleriyle g7 ülkelerinin makroekonomik performansının değerlendirilmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Temmuz 2020 (Özel Ek), Prof. Dr. Sabri ORMAN Özel Sayısı, 120-139.
- Beysenbaev, R. ve Dus, Y. (2020). Proposals for improving the logistics performance index. *The Asian Journal of Shipping and Logistics*, 36(1), 34-42.
- Borda, J. C. (1784). *Memoire sur les elections au scruti, histoirede i'academie royaledes sciences*, 657-665. Paris.
- Bozkurt, C. ve Mermertaş, F. (2019). Türkiye ve g8 ülkelerinin lojistik performans endeksine göre karşılaştırılması. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 7(2), 107-117.

- Candan, G. (2019). Lojistik performans değerlendirmesi için bulanık ahp ve gri ilişkisel analiz yöntemleri ile bütünlük bir yaklaşım. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(5), 277–286.
- Charikinya, E., Robertson, J., Platts, A., Becker, M., Lamberg, P. ve Bradshaw, D. (2017). Integration of mineralogical attributes in evaluating sustainability indicators of a magnetic separator. *Minerals Engineering*, 107, 53–62, <https://doi.org/10.1016/j.mineng.2016.11.014>.
- Chawla, S., Agrawal S. ve Singari, R. M. (2018). Integrated topsis-moora model for prioritization of new bike selection. In *Advances in Engineering Design*, Springer, Singapore, 755-765.
- Chourabi, Z., Khedher, F., Babay A. ve Cheikhrouhou, M. (2019). Multi-criteria decision making in workforce choice using ahp, wsm and wpm. *The Journal of The Textile Institute*, 110(7), 1092-1101. <https://doi.org/10.1080/00405000.2018.1541434>.
- Çakır, S. ve Perçin, S. (2013). Çok kriterli karar verme teknikleriyle lojistik firmalarında performans ölçümü. *Ege Akademik Bakış*, 13(4), 449-459.
- Çımaroğlu, E. (2020). Yenilikçi girişimlere ait faaliyetlerin entropi destekli mabac yöntemi ile değerlendirilmesi. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*, 9(1), 111-135.
- Demir, G. (2020). *Çok kriterli karar verme teknikleri ile aynı dilimdeki fen liselerinin değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Sivas.
- Deniz Başar, Ö. D. ve Güneren Genç, E. (2020). Ülkelerin güvenli olmalarının tahmininde lojistik regresyon, yapay sinir ağları ve moora yöntemlerinin karşılaştırılması. *Journal of Life Economics*, 7(2), 123-134, <https://doi.org/10.15637/jlecon.7.008>.
- Ece, N. (2019). Holding şirketlerinin finansal performans sıralamasının entropi tabanlı topsis yöntemleri ile incelenmesi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (FESA)*, 4(1) 63-73. <https://doi.org/10.29106/fesa.522709>.
- Filová, A. ve Hrdá, V. (2021). Managerial evaluation of the logistics performance and its dependencies on economies in selected countries. *Ekonomickomanazerske spektrum*, 15(1), 15-27.
- Genç, A., Avcı T. ve Sevgin, H. (2017). Karadeniz ekonomik işbirliği üye ülkelerine ilişkin etkinlik analizi: topsis, aras ve moora yöntemleriyle bir uygulama. *Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies*, 4(2), 15-40.
- Ghorabae, M. K., Amiri, M., Kazimieras Zavadskas, E. ve Antuchevičienė, J. (2017). Assessment of third-party logistics providers using a critic-waspas approach with interval type-2 fuzzy sets. *Transport*, 32(1), 66-78.
- Gigovic, L., Pamučar, D., Bozanic D. ve Ljubojevic, S. (2017). Application of the gis-danp-mabac multi-criteria model for selecting the location of wind farms: A case study of vojvodina, Serbia. *Renewable Energy*, 103, 501-521, <https://doi.org/10.1016/j.renene.2016.11.057>.
- Goel, R. K., Saunoris, J. W. ve Goel, S. S. (2021). Supply chain performance and economic growth: The impact of covid-19 disruptions. *Journal of Policy Modeling*, 43(2), 298-316.
- Gök Kısa, A. C. ve Ayçin, E. (2019). OECD ülkelerinin lojistik performanslarının swara tabanlı edas yöntemi ile değerlendirilmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 301-325.

- Görçün, Ö. F. (2019). An integrated ahp-topsis approach for terminal selection problems in the logistics management perspectives of marine container ports: A case study for Turkey's container ports and terminals. *Journal of Yasar University*. 14 (Special Issue), 33-47.
- Handoko, D., Mesran, M., Nasution, S. D., Yuhandri, Y. ve Nurdianto, H. (2017). Application of weight sum model (wsm) in determining special allocation funds recipients. *International Journal of Informatics and Computer Science (The IJICS)*. 1(2), 31-35.
- Hua, L., Isa, F. M., Noor, S. ve Ho, R. C. (2020). The mediating role of logistics service capability on chinese logistics performance. *International Review of Social Sciences*, 8(1), 1-13
- Ismahane, B.B. ve Merzoug, S. (2021). Impact of logistics information systems on logistics performance. *La Revue des Sciences Commerciales*, 20(1), 147-167.
- Jayant, A., Chandan A. K. ve Singh, S. (2019). *Sustainable supplier selection for battery manufacturing industry: A moora and waspas based approach*. In Journal of Physics: Conference Series 1240(1), p.012015). IOP Publishing. 1-17. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1240/1/012015>.
- Jain, V. ve Raj, T. (2013). Evaluation of flexibility in fms using saw and wpm. *Decision Science Letters*. 2(4), 223-230.
- Kaplanoğlu, E. (2019). Entropi tabanlı maut yöntemiyle performans ölçümü: Mkek fabrikalarının sıralanması. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*. 1, 7-18.
- Karaköprü, U. O. ve Karadurmuş Ö. (2020). Evaluation of stadium locations using ahp and topsis methods. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*. 15(1), 1-16.
- Keleş, M. K., Özdağoğlu A. ve Yörük Eren, F. (2019). Bir laboratuvarında tam kan sayım cihazı alternatiflerinin swara, wpm, todim ve ahs yöntemleri ile değerlendirilmesi. *İzmir İktisat Dergisi*. 34(4), 511-526.
- Kwok, P.K. ve Lau, H.Y.K. (2019). Hotel selection using a modified topsis-based decision support algorithm. *Decision Support Systems*. 120, 95-105, <https://doi.org/10.1016/j.dss.2019.02.004>.
- Lopes, Y. G. ve Almeida, A. T. (2015). Assessment of synergies for selecting a project portfolio in the petroleum industry based on a multi-attribute utility function. *Journal of Petroleum Science and Engineering*. 126, 131-140.
- LPI, Hakkında, (t.y.). 22 Eylül 2020 tarihinde <https://lpi.worldbank.org/about> adresinden erişildi.
- LPI Ana Sayfa, LPI Veri Seti (t.y.). 16 Eylül 2020 tarihinde <https://lpi.worldbank.org/> adresinden erişildi.
- LPI Metodoloji (t.y.). 08 Ekim 2021 tarihinde <https://wb-lpi-media.s3.amazonaws.com/LPI%20Methodology.pdf> adresinden erişildi.
- LPI, Uluslararası LPI, (t.y.). 22 Eylül 2020 tarihinde <https://lpi.worldbank.org/international> adresinden erişildi.
- Majumdar, R., Kapur P K. ve Khatri, S. K. (2019). Assessing software upgradation attributes and optimal release planning using dematel and maut. *International Journal of Industrial and Systems Engineering*. 31(1), 70-94.
- Majzoub, M. A., Davidavičienė, V. ve Meidute-Kavaliauskiene, I. (2020). Measuring the impact of factors affecting reverse e-logistics' performance in the electronic industry in Lebanon and Syria. *Independent Journal of Management & Production*, 11(6), 1969-1990.

- Mamak Ekinci, E. B. ve Can, G. F. (2018). Algılanan iş yükü ve çalışma duruşları dikkate alınarak operatörlerin ergonomik risk düzeylerinin çok kriterli karar verme yaklaşımı ile değerlendirilmesi. *Ergonomi*. 1(2), 77-91. <https://doi.org/10.33439/ergonomi.478732>.
- Martí, L., Martín, J. C. ve Puertas, R. (2017). A dea-logistics performance index. *Journal of Applied Economics*. 20(1), 169-192. [https://doi.org/10.1016/S1514-0326\(17\)30008-9](https://doi.org/10.1016/S1514-0326(17)30008-9).
- Moldabekova, A., Philipp, R., Reimers, H. E., ve Alikozhayev, B. (2021). Digital technologies for improving logistics performance of countries. *Transport and Telecommunication*, 22(2), 207-216.
- Mutlu, H. M. ve Ölmez, S. (2019). Lojistik performans ve ilişki kalitesi üzerine alanyazın incelemesi. *Uluslararası Ticaret ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*. 1(2), 99-120.
- Nezhad, M.R.G., Zolfani, S. H., Moztafzadeh, F., Zavadskas E.K. ve Bahrami. M. (2015). Planning the priority of high-tech industries based on swara-waspas methodology: The case of the nanotechnology industry in Iran. *Economic Research-Ekonomika Istraživanja*, 28(1). 1111-1137. <https://doi.org/10.1080/1331677X.2015.1102404>.
- Oğuz, S., Alkan G. ve Yılmaz, B. (2019). Seçilmiş asya ülkelerinin lojistik performanslarının topsis yöntemi ile değerlendirilmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi (Özel Sayı)*. 497-507. <https://doi.org/10.21733/ibad.613421>.
- Orhan, M. (2019). Türkiye ile Avrupa Birliği ülkelerinin lojistik performanslarının entropi ağırlıklı EDAS yöntemiyle karşılaştırılması. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*. 17, 1222-1238.
- Orhan, M. ve AYTEKİN, M. (2020). Türkiye ile AB'ye son katılan ülkelerin AR-GE performanslarının CRITIC ağırlıklı MAUT ve SAW yöntemiyle kıyaslanması. *BMIJ*. 8(1), 754-778. <http://dx.doi.org/10.15295/bmij.v8i1.1355>.
- Özdağoğlu, A. (2014). Normalizasyon yöntemlerinin çok ölçütlü karar verme sürecine etkisi-moora yöntemi incelemesi. *EGE AKADEMİK BAKIŞ*. 14(2), 283-294.
- Özdağoğlu, A., Keleş, M. K. ve Yörük Eren, F. (2020). Swara tabanlı wsm ve codas yöntemleri ile biyokimya hormon cihazı seçimi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 10(1), 371-396.
- Pamucar, D. S., Tarle S. P. ve Parezanovic, T. (2018). New hybrid multi-criteria decision-making dematel mairca model: Sustainable selection of a location for the development of multimodal logistics centre. *Economic Research-Ekonomika Istraživanja*. 31(1), 1641-1665. <https://doi.org/10.1080/1331677X.2018.1506706>.
- Rana, S. C. ve Patel, J. N. (2018). Selection of best location for small hydro power project using ahp, wpm and topsis methods. *ISH Journal of Hydraulic Engineering*. 26(2), 173-177. <https://doi.org/10.1080/09715010.2018.1468827>.
- Sarioğlan, M. ve Arslan, K. (2020). Yiyecek içecek işletmelerinde moora yöntemi ile tedarikçi seçiminin uygulanabilirliği. *Electronic Journal of Social Sciences*. 19(73), 254-270.
- Sianturi, L. T. (2019). Implementation of weight sum model (wsm) in the selection of football athletes. *International Journal of Informatics and Computer Science (The IJICS)*. 3(1), 24-27.
- Stojanović, Đ., ve Ivetić, J. (2020). Possibilities of using Incoterms clauses in a country logistics performance assessment and benchmarking. *Transport Policy*, 98, 217-228.
- Supçiller, A. A. ve Deligöz, K. (2018). Tedarikçi seçimi probleminin çok kriterli karar verme yöntemleriyle uzlaşık çözümü. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*. 18. EYİ Özel Sayısı. 355-368.

- Taka, M., Raygor, S. P., Purohit R. ve Parashar, V. (2017). *Selection of tool and work piece combination using multiple attribute decision making methods for computer numerical control turning operation*. Materials Today: Proceedings. 5th International Conference of Materials Processing and Characterization (ICMPC 2016), 4(2), Part A, pp. 1199–1208, <https://doi.org/10.1016/j.matpr.2017.01.138>.
- Tang, H., Shi Y. and Dong, P. (2019). Public blockchain evaluation using entropy and topsis. *Expert Systems with Applications*. 117, 204–210. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2018.09.048>.
- Ulutaş, A. (2019a). Entropi ve mabac yöntemleri ile personel seçimi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19), 1552-1573. <https://doi.org/10.26466/opus.580456>.
- Ulutaş, A. (2019b). SWARA ve mairca yöntemleri ile catering firması seçimi. *Business & Management Studies: An International Journal*. 7(4), 1467-1479. <http://dx.doi.org/10.15295/bmij.v7i4.1166>.
- Ulutaş, A. ve Karaköy, Ç. (2020). G-20 ülkelerinin lojistik performans endeksinin çok kriterli karar verme modeli ile ölçümü. *S.C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 20(2), 71-84.
- Yildirim, B. F. ve Adiguzel Mercangoz, B. (2020). Evaluating the logistics performance of oecd countries by using fuzzy ahp and aras-g. *Eurasian Economic Review*. 10(1), 27-45. <https://doi.org/10.1007/s40822-019-00131-3>.
- Zhu, H., Ou, C. X. J., van den Heuvel W.J.A.M. ve Liu, H. (2017). Privacy calculus and its utility for personalization services in e-commerce: An analysis of consumer decision-making. *Information & Management*. 54, 427–437.

EKLER

Ek 1: MAUT, TOPSIS ve MOORA Sonuçları

Ülke Kodu	MAUT Değer	MAUT Sıra	TOPSIS Değer	TOPSIS Sıra	MOORA Değer	MOORA Sıra
DEU	2,4093	1	0,9746	1	0,2798	1
SWE	2,2617	2	0,9056	5	0,2695	2
BEL	2,2512	3	0,8902	7	0,2678	4
AUT	2,2377	4	0,9063	4	0,2677	5
JPN	2,2354	5	0,9080	3	0,2683	3
NLD	2,2298	6	0,9091	2	0,2676	6
SGP	2,2067	7	0,8942	6	0,2658	7
DNK	2,2003	8	0,8811	9	0,2652	8
GBR	2,1979	9	0,8898	8	0,2650	9
FIN	2,1766	10	0,8743	10	0,2639	10
ARE	2,1685	11	0,8675	11	0,2625	11
HKG	2,1311	12	0,8659	12	0,2605	12
CHE	2,1139	13	0,8568	13	0,2595	13
USA	2,0956	14	0,8561	14	0,2588	14
NZL	2,0895	15	0,8469	15	0,2579	15
FRA	2,0573	16	0,8370	16	0,2557	16
ESP	2,0440	17	0,8241	17	0,2543	17
AUS	1,9628	18	0,8009	18	0,2501	18
ITA	1,9531	19	0,7910	20	0,2484	19

Ülke Kodu	MAUT Değer	MAUT Sıra	TOPSIS Değer	TOPSIS Sıra	MOORA Değer	MOORA Sıra
CAN	1,9421	20	0,7922	19	0,2479	20
NOR	1,9098	21	0,7769	21	0,2457	21
CZE	1,8971	22	0,7477	23	0,2433	22
PRT	1,8605	23	0,7197	27	0,2403	24
LUX	1,8468	24	0,7517	22	0,2412	23
KOR	1,8280	25	0,7459	24	0,2402	25
CHN	1,8228	26	0,7408	26	0,2396	26
TWN	1,8151	27	0,7431	25	0,2395	27
POL	1,7575	28	0,6907	29	0,2337	28
IRL	1,7275	29	0,6955	28	0,2327	29
QAT	1,6936	30	0,6716	30	0,2299	30
HUN	1,6328	31	0,6586	31	0,2265	31
THA	1,6301	32	0,6473	32	0,2254	32
ZAF	1,5935	33	0,6342	33	0,2231	33
CHL	1,5354	34	0,6147	36	0,2194	36
SVN	1,5307	35	0,6185	35	0,2196	35
EST	1,5293	36	0,6097	37	0,2189	37
ISR	1,5270	37	0,6282	34	0,2203	34
PAN	1,4989	38	0,6004	38	0,2168	38
VNM	1,4962	39	0,5982	39	0,2166	39
ISL	1,4532	40	0,5872	40	0,2142	40
MYS	1,4455	41	0,5808	41	0,2133	41
GRC	1,4275	42	0,5701	42	0,2119	42
OMN	1,4211	43	0,5625	43	0,2111	43
IND	1,3976	44	0,5592	44	0,2100	44
CYP	1,3714	46	0,5464	46	0,2080	46
IDN	1,3740	45	0,5427	47	0,2078	47
TUR	1,3704	47	0,5528	45	0,2084	45
ROM	1,3439	48	0,5309	49	0,2057	48
HRV	1,3283	49	0,5354	48	0,2055	49
CIV	1,3083	50	0,5264	50	0,2041	50
MEX	1,2768	51	0,5077	52	0,2015	51
BGR	1,2561	52	0,5013	54	0,2003	53
SVK	1,2543	53	0,5105	51	0,2009	52
LTU	1,2411	54	0,4952	55	0,1992	55
SAU	1,2359	55	0,5048	53	0,1998	54
BRA	1,2157	56	0,4876	56	0,1976	56
RWA	1,2015	57	0,4730	57	0,1959	57
COL	1,1669	58	0,4657	58	0,1942	58
BHR	1,1604	59	0,4645	59	0,1939	59
PHL	1,1294	60	0,4546	60	0,1919	60

Ülke Kodu	MAUT Değer	MAUT Sıra	TOPSIS Değer	TOPSIS Sıra	MOORA Değer	MOORA Sıra
ARG	1,1147	61	0,4466	63	0,1907	62
ECU	1,1053	62	0,4508	61	0,1908	61
KWT	1,0903	63	0,4472	62	0,1899	63
IRN	1,0817	64	0,4350	64	0,1887	64
SRB	1,0681	65	0,4235	68	0,1872	65
UKR	1,0566	66	0,4152	70	0,1859	70
EGY	1,0546	67	0,4275	67	0,1871	66
KEN	1,0410	69	0,4229	69	0,1863	69
MLT	1,0422	68	0,4313	66	0,1870	68
LVA	1,0366	70	0,4346	65	0,1870	67
KAZ	1,0358	71	0,4114	73	0,1850	72
BIH	1,0356	72	0,4119	71	0,1852	71
...	...	...	...	...	...	...
GUY	0,5882	132	0,2528	131	0,1560	131
FJI	0,5856	133	0,2547	130	0,1564	130
TJK	0,5776	134	0,2328	136	0,1541	135
MRT	0,5645	135	0,2391	134	0,1543	134
GNQ	0,5552	136	0,2263	137	0,1515	137
MMR	0,5339	138	0,2149	140	0,1512	138
SYR	0,5351	137	0,2373	135	0,1526	136
LSO	0,5080	139	0,2173	139	0,1500	140
YEM	0,4999	140	0,2147	141	0,1501	139
SEN	0,4884	141	0,2056	142	0,1489	141
VEN	0,4684	142	0,1934	144	0,1470	142
LBR	0,4684	143	0,2002	143	0,1459	143
SOM	0,4463	144	0,1914	145	0,1455	144
GIN	0,4282	146	0,2233	138	0,1452	145
CUB	0,4353	145	0,1775	148	0,1452	146
IRQ	0,4132	147	0,1767	149	0,1430	149
PNG	0,4056	149	0,1871	146	0,1436	148
BTN	0,4065	148	0,1847	147	0,1437	147
GAB	0,4008	150	0,1677	152	0,1427	150
CAF	0,3822	151	0,1710	150	0,1417	151
ZWE	0,3578	152	0,1524	153	0,1400	152
HTI	0,3519	153	0,1471	155	0,1397	153
LBY	0,3494	154	0,1683	151	0,1392	154
ERI	0,3246	155	0,1505	154	0,1384	155
SLE	0,3160	156	0,1389	157	0,1370	157
NER	0,3105	157	0,1392	156	0,1371	156
BDI	0,3085	158	0,1358	158	0,1366	158
AGO	0,2890	159	0,1263	159	0,1344	159

Ülke Kodu	MAUT Değer	MAUT Sıra	TOPSIS Değer	TOPSIS Sıra	MOORA Değer	MOORA Sıra
AFG	0,1922	160	0,0850	160	0,1282	160

Ek 2: MAIRCA, MABAC ve WSM Sonuçları

Ülke Kodu	MAIRCA Değer	MAIRCA Sıra	MABAC Değer	MABAC Sıra	WSM Değer	WSM Sıra
DEU	0,0003	1	1,3626	1	2,4268	1
SWE	0,0012	2	1,2149	2	2,3387	2
BEL	0,0012	3	1,2045	3	2,3273	3
AUT	0,0013	4	1,1909	4	2,3238	5
JPN	0,0013	5	1,1887	5	2,3261	4
NLD	0,0014	6	1,1831	6	2,3214	6
SGP	0,0015	7	1,1600	7	2,3068	7
DNK	0,0016	8	1,1536	8	2,3028	8
GBR	0,0016	9	1,1512	9	2,3005	9
FIN	0,0017	10	1,1299	10	2,2909	10
ARE	0,0018	11	1,1218	11	2,2807	11
HKG	0,0020	12	1,0844	12	2,2613	12
CHE	0,0021	13	1,0672	13	2,2525	13
USA	0,0022	14	1,0488	14	2,2444	14
NZL	0,0023	15	1,0428	15	2,2377	15
FRA	0,0025	16	1,0106	16	2,2195	16
ESP	0,0025	17	0,9973	17	2,2085	17
AUS	0,0030	18	0,9161	18	2,1682	18
ITA	0,0031	19	0,9063	19	2,1569	19
CAN	0,0032	20	0,8954	20	2,1513	20
NOR	0,0034	21	0,8631	21	2,1328	21
CZE	0,0035	22	0,8503	22	2,1171	22
PRT	0,0037	23	0,8138	23	2,0929	24
LUX	0,0038	24	0,8001	24	2,0941	23
KOR	0,0039	25	0,7812	25	2,0848	25
CHN	0,0039	26	0,7761	26	2,0801	26
TWN	0,0040	27	0,7684	27	2,0778	27
POL	0,0043	28	0,7108	28	2,0343	28
IRL	0,0045	29	0,6807	29	2,0219	29
QAT	0,0047	30	0,6468	30	1,9996	30
HUN	0,0051	31	0,5861	31	1,9691	31
THA	0,0051	32	0,5833	32	1,9616	32
ZAF	0,0054	33	0,5467	33	1,9415	33
CHL	0,0057	34	0,4886	34	1,9085	36
SVN	0,0057	35	0,4839	35	1,9089	35
EST	0,0058	36	0,4826	36	1,9042	37
ISR	0,0058	37	0,4803	37	1,9104	34
PAN	0,0059	38	0,4521	38	1,8860	38

Ülke Kodu	MAIRCA Değer	MAIRCA Sıra	MABAC Değer	MABAC Sıra	WSM Değer	WSM Sıra
VNM	0,0060	39	0,4495	39	1,8843	39
ISL	0,0062	40	0,4064	40	1,8607	40
MYS	0,0063	41	0,3988	41	1,8547	41
GRC	0,0064	42	0,3808	42	1,8439	42
OMN	0,0064	43	0,3743	43	1,8379	43
IND	0,0066	44	0,3509	44	1,8271	44
CYP	0,0067	46	0,3247	46	1,8110	46
IDN	0,0067	45	0,3273	45	1,8103	47
TUR	0,0067	47	0,3237	47	1,8124	45
ROM	0,0069	48	0,2971	48	1,7924	48
HRV	0,0070	49	0,2816	49	1,7871	49
CIV	0,0071	50	0,2615	50	1,7745	50
MEX	0,0073	51	0,2301	51	1,7540	51
BGR	0,0075	52	0,2093	52	1,7434	53
SVK	0,0075	53	0,2075	53	1,7449	52
LTU	0,0076	54	0,1944	54	1,7346	55
SAU	0,0076	55	0,1891	55	1,7360	54
BRA	0,0077	56	0,1690	56	1,7192	56
RWA	0,0078	57	0,1548	57	1,7074	57
COL	0,0080	58	0,1201	58	1,6906	58
BHR	0,0081	59	0,1137	59	1,6875	59
PHL	0,0083	60	0,0827	60	1,6699	60
ARG	0,0083	61	0,0680	61	1,6605	61
ECU	0,0084	62	0,0586	62	1,6592	62
KWT	0,0085	63	0,0436	63	1,6497	63
IRN	0,0086	64	0,0349	64	1,6415	64
SRB	0,0086	65	0,0214	65	1,6313	65
UKR	0,0087	66	0,0099	66	1,6223	69
EGY	0,0087	67	0,0078	67	1,6269	66
KEN	0,0088	69	-0,0057	69	1,6201	70
MLT	0,0088	68	-0,0046	68	1,6234	67
LVA	0,0088	70	-0,0101	70	1,6224	68
KAZ	0,0088	71	-0,0110	71	1,6128	72
BIH	0,0088	72	-0,0112	72	1,6129	71
CRI	0,0090	73	-0,0290	73	1,6047	73
PRY	0,0090	74	-0,0354	74	1,5978	74
RUS	0,0091	75	-0,0578	75	1,5871	75
BEN	0,0092	76	-0,0701	76	1,5782	77
MNE	0,0092	77	-0,0706	77	1,5778	78
MUS	0,0093	78	-0,0851	78	1,5803	76
LBN	0,0094	79	-0,1016	79	1,5620	79

Ülke Kodu	MAIRCA Değer	MAIRCA Sıra	MABAC Değer	MABAC Sıra	WSM Değer	WSM Sıra
BRN	0,0095	81	-0,1114	81	1,5566	80
MKD	0,0095	80	-0,1107	80	1,5546	81
LAO	0,0095	82	-0,1197	82	1,5540	82
PER	0,0096	83	-0,1259	83	1,5418	85
JOR	0,0096	84	-0,1296	84	1,5488	83
URY	0,0096	85	-0,1322	85	1,5445	84
MDV	0,0097	86	-0,1525	86	1,5324	86
DOM	0,0098	88	-0,1586	88	1,5291	87
ALB	0,0098	87	-0,1569	87	1,5250	89
STP	0,0098	89	-0,1662	89	1,5262	88
DJI	0,0099	90	-0,1843	90	1,5184	90
...	...	...	...	...	...	...
BOL	0,0116	131	-0,4544	131	1,3534	133
GUY	0,0116	132	-0,4585	132	1,3565	132
FJI	0,0117	133	-0,4612	133	1,3569	131
TJK	0,0117	134	-0,4692	134	1,3435	134
MRT	0,0118	135	-0,4823	135	1,3423	135
GNQ	0,0118	136	-0,4915	136	1,3248	137
MMR	0,0120	138	-0,5128	138	1,3182	138
SYR	0,0120	137	-0,5116	137	1,3252	136
LSO	0,0121	139	-0,5387	139	1,3071	139
YEM	0,0122	140	-0,5469	140	1,3041	140
SEN	0,0123	141	-0,5584	141	1,2957	141
VEN	0,0124	142	-0,5784	142	1,2811	142
LBR	0,0124	143	-0,5784	143	1,2756	143
SOM	0,0125	144	-0,6004	144	1,2674	144
GIN	0,0126	146	-0,6186	146	1,2634	145
CUB	0,0126	145	-0,6114	145	1,2633	146
IRQ	0,0127	147	-0,6335	147	1,2483	149
PNG	0,0128	149	-0,6411	149	1,2496	147
BTN	0,0128	148	-0,6402	148	1,2493	148
GAB	0,0128	150	-0,6459	150	1,2427	150
CAF	0,0129	151	-0,6645	151	1,2338	151
ZWE	0,0131	152	-0,6890	152	1,2188	152
HTI	0,0131	153	-0,6948	153	1,2151	153
LBY	0,0131	154	-0,6973	154	1,2117	154
ERI	0,0133	155	-0,7221	155	1,2019	155
SLE	0,0133	156	-0,7307	156	1,1935	156
NER	0,0134	157	-0,7362	157	1,1923	157
BDI	0,0134	158	-0,7382	158	1,1881	158
AGO	0,0135	159	-0,7578	159	1,1731	159

Ülke Kodu	MAIRCA Değer	MAIRCA Sıra	MABAC Değer	MABAC Sıra	WSM Değer	WSM Sıra
AFG	0,0141	160	-0,8546	160	1,1178	160

Ek 3: WPM, BORDA Sonuçları ve Gerçek Sıralama

Ülke Kodu	WPM Değer	WPM Sıra	BORDA Değer	BORDA Sıra	Gerçek Sıra
DEU	0,9768	1	1113	1	1
SWE	0,8910	2	1103	2	2
BEL	0,8798	4	1093	3	3
AUT	0,8780	5	1089	5	4
JPN	0,8798	3	1092	4	5
NLD	0,8759	6	1082	6	6
SGP	0,8621	7	1072	7	7
DNK	0,8574	8	1063	8	8
GBR	0,8565	9	1058	9	9
FIN	0,8466	10	1050	10	10
ARE	0,8376	11	1043	11	11
HKG	0,8215	12	1036	12	12
CHE	0,8129	13	1029	13	13
USA	0,8062	14	1022	14	14
NZL	0,7996	15	1015	15	15
FRA	0,7844	16	1008	16	16
ESP	0,7745	17	1001	17	17
AUS	0,7393	18	994	18	18
ITA	0,7309	19	986	19	19
CAN	0,7267	20	981	20	20
NOR	0,7113	21	973	21	21
CZE	0,6955	22	965	22	22
PRT	0,6729	24	952	24	23
LUX	0,6803	23	957	23	24
KOR	0,6729	25	946	25	25
CHN	0,6689	26	938	26	26
TWN	0,6677	27	933	27	27
POL	0,6297	28	923	28	28
IRL	0,6232	29	918	29	29
QAT	0,6035	30	910	30	30
HUN	0,5832	31	903	31	31
THA	0,5770	32	896	32	32
ZAF	0,5624	33	889	33	33
CHL	0,5396	36	874	35	34
SVN	0,5401	35	875	34	35
EST	0,5361	37	864	37	36
ISR	0,5417	34	873	36	37
PAN	0,5243	38	854	38	38

Ülke Kodu	WPM Değer	WPM Sıra	BORDA Değer	BORDA Sıra	Gerçek Sıra
VNM	0,5229	39	847	39	39
ISL	0,5054	40	840	40	40
MYS	0,5035	41	833	41	41
GRC	0,4953	42	826	42	42
OMN	0,4898	43	819	43	43
IND	0,4849	44	812	44	44
CYP	0,4739	46	798	46	45
IDN	0,4715	47	797	47	46
TUR	0,4753	45	799	45	47
ROM	0,4597	49	782	48	48
HRV	0,4599	48	779	49	49
CIV	0,4514	50	770	50	50
MEX	0,4381	51	762	51	51
BGR	0,4311	53	751	53	52
SVK	0,4343	52	754	52	53
LTU	0,4254	55	738	55	54
SAU	0,4284	54	740	54	55
BRA	0,4157	56	728	56	56
RWA	0,4067	57	721	57	57
COL	0,3991	58	714	58	58
BHR	0,3987	59	707	59	59
PHL	0,3862	60	700	60	60
ARG	0,3819	62	689	61	61
ECU	0,3835	61	689	61	62
KWT	0,3774	63	680	63	63
IRN	0,3730	64	672	64	64
SRB	0,3656	65	662	65	65
UKR	0,3561	70	643	68	66
EGY	0,3655	66	654	66	67
KEN	0,3609	69	636	70	68
MLT	0,3647	67	648	67	69
LVA	0,3637	68	642	69	70
KAZ	0,3542	72	618	72	71
BIH	0,3557	71	620	71	72
CRI	0,3521	73	608	73	73
PRY	0,3470	74	601	74	74
RUS	0,3427	75	594	75	75
BEN	0,3359	78	581	77	76
MNE	0,3373	77	580	78	77
MUS	0,3384	76	586	76	78
LBN	0,3288	79	567	79	79

Ülke Kodu	WPM Değer	WPM Sıra	BORDA Değer	BORDA Sıra	Gerçek Sıra
BRN	0,3271	80	555	80	80
MKD	0,3256	82	552	81	81
LAO	0,3260	81	550	82	82
PER	0,3140	85	529	84	83
JOR	0,3234	83	538	83	84
URY	0,3212	84	529	84	85
MDV	0,3121	86	519	86	86
DOM	0,3112	87	506	87	87
ALB	0,3080	89	502	88	88
STP	0,3111	88	501	89	89
DJI	0,3059	90	494	90	90
BFA	0,2983	93	477	91	91
ARM	0,2992	91	473	92	92
HND	0,2984	92	472	93	93
LKA	0,2978	94	462	94	94
CMR	0,2960	95	461	95	95
MLI	0,2902	96	448	96	96
MWI	0,2900	97	434	98	97
KHM	0,2832	105	401	103	98
UZB	0,2900	98	436	97	99
BGD	0,2898	99	417	99	100
SLV	0,2854	103	403	102	101
UGA	0,2855	102	399	104	102
BLR	0,2889	100	416	100	103
SLB	0,2846	104	404	101	104
TUN	0,2805	108	375	107	105
GHA	0,2882	101	393	105	106
COM	0,2820	106	381	106	107
KGZ	0,2813	107	371	108	108
MAR	0,2805	109	355	109	109
NGA	0,2756	111	349	110	110
ZMB	0,2651	114	335	112	111
BHS	0,2762	110	343	111	112
JAM	0,2748	112	332	113	113
NPL	0,2699	113	323	114	114
COG	0,2576	115	315	115	115
MDA	0,2483	122	292	119	116
DZA	0,2572	116	305	116	117
TGO	0,2537	117	296	117	118
GEO	0,2535	118	293	118	119
ZAR	0,2505	119	276	120	120

Ülke Kodu	WPM Değer	WPM Sıra	BORDA Değer	BORDA Sıra	Gerçek Sıra
SDN	0,2497	121	273	121	121
PAK	0,2465	125	255	124	122
TCD	0,2500	120	267	122	123
TTO	0,2479	123	257	123	124
GTM	0,2436	126	243	126	125
TKM	0,2468	124	244	125	126
GMB	0,2346	129	229	127	127
MDG	0,2412	127	227	128	128
GNB	0,2310	131	215	129	129
MNG	0,2309	132	204	130	130
BOL	0,2305	133	195	133	131
GUY	0,2327	130	200	132	132
FJI	0,2347	128	202	131	133
TJK	0,2259	135	178	134	134
MRT	0,2280	134	178	134	135
GNQ	0,2132	138	163	137	136
MMR	0,2157	137	153	138	137
SYR	0,2197	136	166	136	138
LSO	0,2114	140	145	139	139
YEM	0,2122	139	141	140	140
SEN	0,2086	141	132	141	141
VEN	0,2014	142	124	142	142
LBR	0,1946	144	118	143	143
SOM	0,1945	145	110	144	144
GIN	0,1888	148	106	145	145
CUB	0,1962	143	102	146	146
IRQ	0,1878	149	83	149	147
PNG	0,1898	147	85	148	148
BTN	0,1898	146	88	147	149
GAB	0,1877	150	68	150	150
CAF	0,1840	151	64	151	151
ZWE	0,1793	152	55	152	152
HTI	0,1785	153	47	153	153
LBY	0,1735	155	44	154	154
ERI	0,1736	154	37	155	155
SLE	0,1695	157	25	156	156
NER	0,1703	156	24	157	157
BDI	0,1676	158	14	158	158
AGO	0,1604	159	7	159	159
AFG	0,1436	160	0	160	160